

کارکردهای زن در خانه و خانواده

مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

عنوان و نام پدیدآور	: کارکردهای زن در خانه و خانواده/ گردآوری و تدوین مؤسسه فرهنگی قدر ولایت.
مشخصات نشر	: تهران: قدر ولایت، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۲ ص.
شابک	: ۱۰۰۰۰ ریال: 978-964-495-047-6
وضعیت فهرست نویسی	: فبا
پادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	: زنان در اسلام.
موضوع	: زنانشویی (اسلام) -- آداب و رسوم.
موضوع	: زنان -- مسائل اجتماعی و اخلاقی.
شناسه افزوده	: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت.
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۶ ۵۷۱۶ B۲۵۸
رده بندی دیویی	: ۳۹۷/۲۳۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۱۶۴۳۶۵

کارکرد زن در خانه و خانواده

گردآوری و تدوین: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

ناشر: مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۷ @ شمارگان: ۳۰۰۰ جلد @ حروفچینی: ظریفیان

طراحی جلد: خلیلی فرد @ لیتوگرافی: نیما @ چاپ: صاحب کوثر @ صحافی: مومن

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

شابک: ۶-۰۴۷-۰۴۹۵-۹۶۴-۹۸۷-۶-978-964-495-047-6 ISBN

تلفن و نمابر: ۶۶۴۶۹۹۵۸-۶۶۴۱۱۱۵۱

قیمت ۱۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول:

زن در نقش مدیر خانه

- ۱- مدیریت خانه ۱۶
- ۲- مسؤولیت اقتصاد خانه ۱۷
- ۳- مسؤولیت الگو بودن ۱۸
- ۴- مسؤولیت عاطفی ۱۹
- ۵- ثواب و ارزش خدمت زن در منزل ۲۰

فصل دوم:

نقش زنان خانه‌دار در تربیت فرزندان

- ۱- نقش مادر در تربیت و سازندگی انسان ۲۷
- ۲- تأثیر مادر در سعادت و شقاوت فرزند ۳۰
- ۳- وظیفه مادران در هنگام بارداری ۳۴
- ۴- نقش مادر در دوران شیردهی ۳۸
- ۵- نقش مادر در تربیت کودک ۴۱
- ۱ - ۵ - ثواب تربیت کودک ۴۱

- ۲-۵ - طرز تربیت کودک تا نوجوانی از نظر اسلام ۴۲
- ۳-۵ - مهر و محبت و لزوم آن در خانواده ۴۳
- ۴-۵ - تربیت دینی کودک ۴۵
- ۵-۵ - اصلاح کودک از طریق تشویق، تذکر و تنبیه ۴۹
- ۶-۵ - آموزش کار و مسؤولیت ۵۴
- ۷-۵ - دختر و آموزش نقشها ۵۵

فصل سوم

کارکردهای تربیتی زن خانه‌دار نسبت به همسر

- ۱- لزوم دانستن آیین همسررداری ۶۳
- ۲- وظایف جنسی زن ۶۴
- ۱-۲ - تأمین نیاز جنسی شوهر ۶۴
- ۲-۲ - زیبایی و آرایش ۶۵
- ۳-۲ - حیا ۶۶
- ۴-۲ - حفظ عفت خود و شوهر ۶۷
- ۵-۲ - حفظ حجاب ۶۸
- ۳- نقش عاطفی و اخلاقی زن ۷۰
- ۱-۳ - احترام به شوهر ۷۰
- ۲-۳ - اطاعت از شوهر ۷۱
- ۳-۳ - خوش خلقی ۷۲
- ۴-۳ - محبت و ایثار ۷۳
- ۵-۳ - حسن نیت داشتن ۷۴
- ۶-۳ - صداقت و عدم دروغگویی ۷۵

- ۷-۳ - عیجوبی نکردن ۷۶
- ۸-۳ - چشم‌پوشی از خطاهای شوهر ۷۸
- ۴ - نقش مدیریتی زن ۸۰
- ۱-۴ - قناعت ۸۰
- ۲-۴ - کمک به شوهر ۸۱
- ۳-۴ - راز نگهداری ۸۳
- ۴-۴ - پشتیبانی از شوهر ۸۴
- ۵-۴ - سپاسگزاری ۸۵
- ۵ - وظایف دینی زن ۸۶
- ۱-۵ - امر به معروف و نهی از منکر ۸۶
- ۲-۵ - تشویق به انجام مستحبات و ترک مکروهات ۸۸

فصل چهارم:

فاطمه زهرا علیها السلام الگوی زن خانه‌دار (زن مسلمان)

- ۱- خانه‌داری حضرت فاطمه علیها السلام ۹۳
- ۱-۱ - اهمیت خانه‌داری ۹۴
- ۲-۱ - گرمی و روشنایی کانون ۹۵
- ۳-۱ - مسؤولیت حضرت در خانه ۹۶
- ۴-۱ - تقسیم کار در خانه ۹۷
- ۲- تربیت فرزندان ۱۰۰
- ۱-۲ - دیدگاه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در مورد فرزند و تربیت ۱۰۰
- ۲-۲ - شیوه‌های تربیتی حضرت زهرا علیها السلام ۱۰۱
- ۳-۲ - رعایت عدالت درباره کودکان ۱۰۳

- ۱۰۴..... ۴-۲- توجه به حضور و غیاب فرزندان
- ۱۰۴..... ۵-۲- آموزش عبادت در کودکی
- ۱۰۵..... ۳- همسر داری حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۰۶..... ۱- ۳- ایثار و گذشت
- ۱۰۷..... ۲- ۳- عشق و علاقه شدید به امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۰۷..... ۳- ۳- رازداری
- ۱۰۸..... ۴- ۳- سپاس از مجاهدتهای همسر
- ۱۰۹..... ۵- ۳- توقع نداشتن از شوهر
- ۱۱۰..... ۶- ۳- هماهنگی با شوهر
- ۱۱۰..... ۷- ۳- ساده پوشی و ساده زیستی
- ۱۱۱..... ۸- ۳- حجاب و پوشش

مقدمه

خداوند متعال جهان هستی را پدید آورد؛ از آسمان و زمین، پرندگان و خزندگان و... و انسان را در رأس این مخلوقات جای داد تا با به‌کارگیری نعمتها و امکانات جهان به سمت مقام ربوبی، طی طریق کند. اما این انسان، از دو جنس متفاوت زن و مرد است و هرکدام نقشها و وظایف جداگانه‌ای دارند - که آگاهی به این وظایف و درنهایت عملکرد صحیح - موجب پیشرفت جامعه بشری و همچنین نیل به سمت هدف غایی و متعالی می‌گردد.

زن و مرد، در برنامه خالق هستی، حکیمانه با هم و به هم پیوند خوردند از دواج این دو بر پایه تعالیم الهی، واحدی را به وجود آورد به نام خانه و خانواده و خداوند برای هرکدام نقشی - در این واحد کوچک از جامعه بزرگ - قرار داد. حق و حقوقی برای هریک مقرر فرمود و آثار و برکات فراوانی بر این پیکره کوچک افاضه نمود.

خانه و خانواده، به معنای خانه‌داری نیست، بلکه به معنای مهمترین رکن جامعه است که دو انسان با نقشهای متفاوت - زن و مرد - در آن به هم می‌رسند و هریک مسؤولیتهای خود را به عهده می‌گیرند تا ارزشها، شخصیت و تعالی نوع بشر را استمرار بخشند، تا انسانها در این سنگر کوچک به حل مشکلات زندگی بپردازند، و در دامان آن به کمال برسند.

«تعریف خانه به معنای کامل [لازم] است - نه خانه‌داری - تعریف خانه به معنای رکن رکن جامعه، که مادران و همسران در آن تبیین می‌شوند و مردم،

ارزشهای اصیل و شخصیت زن را در خانه دنبال خواهند کرد.»^(۱)

خانواده، کلمه طیبه است که خاصیت آن تراوش مرتب برکت و نیکی به پیرامون خود است. اصل آن در زمین و ثابت است اما شاخ و برگ برکات آن در آسمانهاست و جامعه بشری مرتب از برکات آن، فراوان، بهره می برد. خانواده، سلول اصلی پیکره اجتماع است که سلامت آن به معنای سالم بودن و بانشاط بودن تمامی جامعه است. خانواده، محل تربیت انسانهای بزرگ است، انسانهای شجاع، نجیب، خیرخواه، عاقل، با محبت، باجرات، مسؤول، باایمان، فداکار.

خانواده شکل دهنده هویت و شخصیت انسانها، انتقال دهنده فرهنگها و تمدنها و حافظ فرهنگ و تمدن اصیل و اعتقادات صحیح به نسلهای آینده است. خانواده، محل آرامش، سکینه، راحتی، سعادت و خوشبختی زن و مرد، پسر و دختر است. مشکلات روانی و نسلهای بی حفاظ در برابر خلأهای ایمانی ناشی از نبود یا سستی خانوادههاست. خانواده که نبود، محلی هم به عنوان مرکز تولید ایمان و دین باوری نخواهد بود. خانواده، محل امن و قابل اعتماد و رشددهنده برای فرزندان و پدر و مادر است. تربیتهای بشری و نیازهای روحی انسانها در محیط خانواده به بار می نشیند و برآورده می شود.

خانواده، محل دلگرمی، امیدواری، غمخواری و تجدید قوا برای زن و مرد است. استراحتگاه و باراندازی برای تداوم حرکت و زندگی است. پناهگاه زن و مرد در تلاطمهای سخت و کشاکشهای روانی زندگی است. امواج سهمگین زندگی بیرونی، در ساحل مطمئن و استوار محبت و انس داخل خانه، محو می شود و به آرامش می رسد. خانواده، محل ارضاء صحیح و سالم غرائز جنسی است. طوفان بدمستی و لاپالاییگری جنسی، در درون خانواده به سمت استحکام پایه های اخلاق و معنویت و محبت، سوق داده می شود و اسباب نجات و رستگاری انسان می شود.

۱- رهبر معظم انقلاب اسلامی، گفت و شنود به مناسبت میلاد حضرت زهرا علیها السلام ،
به تاریخ ۱۳۷۷/۷/۱۸.

اینهاست، تعریف درست و جایگاه والای خانه و خانواده، و زن بیش از مرد در ساخت و حفظ این بنای شامخ و ارجمند، نقش دارد. کارکردهای زن در خانه و خانواده، با این تعریف است که نقشی استثنایی پیدا می‌کند که با هیچ نقش دیگری قابل مقایسه نیست. زن در خانه، در کار ساختن انسانها، انتقال فرهنگ و ایمان و باورهای انسانی و دینی و سالم‌سازی جامعه و آرامش مردان است. آیا این نقش کوچک و کمی است تا برای بزرگ و زیاد کردن آن به کارکردهای دیگری متوجه و متوسل شود؟

«مسأله زن آنچه که در درجهٔ اول اهمیت قرار دارد، مسأله خانواده است؛ نقش زن به عنوان عضوی از خانواده، به نظر من از همه نقشهایی که زن می‌تواند ایفاء کند، این اهمیتش بیشتر است، البته بعضیها این‌طور حرفها را در همان نظر اول با شدت رد می‌کنند و می‌گویند آقا شما می‌خواهید زن را توی خانه اسیر کنید، محبوس کنید، از حضور در صحنه‌های زندگی و فعالیت بازدارید. نه، به هیچ وجه قصد ما این نیست؛ اسلام هم این را نخواسته. اسلام وقتی که می‌گوید: «والمؤمنین والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض یا مرون بالمعروف و ینهون عن المنکر» (سورهٔ توبه، آیهٔ ۷۱) یعنی مؤمنین و مؤمنات در حفظ مجموعهٔ نظام اجتماعی و امر به معروف و نهی از منکر همه سهیم و شریکند؛ زن را استثناء نکرده، ما هم نمی‌توانیم زن را استثناء کنیم. مسؤلیت ادارهٔ جامعه اسلامی و پیشرفت جامعه اسلامی بر دوش همه است؛ بر دوش زن، بر دوش مرد؛ هرکدامی به نحوی برحسب تواناییهای خودشان. بحث سر این نیست که زن آیا می‌تواند مسؤلیتی در بیرون از منزل داشته باشد یا نه - البته که می‌تواند، شکی در این نیست؛ نگاه اسلامی مطلقاً این را نفی نمی‌کند - بحث در این است که آیا زن حق دارد به خاطر همه چیزهای مطلوب و جالب و شیرینی که در بیرون از محیط خانواده برای او ممکن است تصور شود، نقش خود را در خانواده از بین ببرد؟ نقش مادری را؟ نقش همسری را؟ حق دارد یا نه؟

ما روی این نقش تکیه می‌کنیم. من می‌گویم مهمترین نقشی که یک زن در هر سطحی از علم و سواد و معلومات و تحقیق و معنویت می‌تواند ایفا کند، آن

نقشی است که به عنوان یک مادر و به عنوان یک همسر می‌تواند ایفاء کند؛ این از همه کارهای دیگر او مهمتر است؛ این، آن کاری است که غیر از زن، کس دیگری نمی‌تواند آن را انجام دهد. گیرم این زن، مسؤلیت مهم دیگری هم داشته باشد - داشته باشد - اما این مسؤلیت را باید مسؤلیت اول و مسؤلیت اصلی خودش بداند.

بقا نوع بشر و رشد و بالندگی استعدادهای درونی انسان به این وابسته است؛ حفظ سلامت روحی جامعه به این وابسته است؛ مسکن و آرامش و طمأنینه در مقابل بیقراری‌ها و بی‌تابی‌ها و تلاطم‌ها به این وابسته است؛ این را نباید فراموش کنیم»^(۱).

این مجموعه، با انسجام و دسته‌بندی که دارد، کارکردهای زنان را در خانه و خانواده نشان می‌دهد. از یک سو برای این قشر عظیم، آگاهی‌بخش و مسؤلیت‌آفرین است و آنان را به جایگاه والای خود بیشتر آشنا می‌سازد تا اسیر برخی خواسته‌های کوچک نشوند و این بزرگترین خدمت و رضایت خداوند را کم نشمارند. از سوی دیگر، هشدار می‌دهد که مردان که قدر خانه و همسران خود را نیک بدانند و به آنان به چشم «خانه‌دار»ی که همسان خدمتکاری برای انجام کارهای خانه است ننگرند. آنان را گل سرسید آفرینش بدانند که برای ایفاء نقش بی‌مانند و خاص خود، از سوی خداوند متعال، در کنار مردان قرار گرفته‌اند و برتر از میان این دو، آن کسی است که بهتر نقش خود را ایفا نماید و بر تقوای الهی، جدیت کند.

در خاتمه، از خانم بهرامپور که نتایج تحقیق خود را در اختیار مؤسسه قرار داد تا با بازنگری در آن، جهت بهره‌برداری عموم، منتشر شود؛ قدردانی می‌نمایم.

مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

۱- رهبر معظم انقلاب اسلامی، دیدار با گروهی از زنان نخبه در سالروز میلاد حضرت زهرا علیها السلام، به تاریخ ۱۳۸۶/۴/۱۳.